

Värmlands hjälpreda

2010-04-22



Eda kommun



Innehållsförteckning

1. Barn med rörelsehinder	3	4.2 I förskola	31
1.1 Före förskola	3	4.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola	34
1.2 I förskola	5		
1.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola	8	5. Barn med hörselskada	37
		5.1 Före förskola	37
2. Barn med utvecklingsstörning	11	5.2 I förskola	39
2.1 Före förskola	11	5.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola	42
2.2 I förskola	13		
2.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola	16	6. Barn med tal- språk- och kommunikationsnedsättning	45
		6.1 Före förskola	45
3. Barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar	19	6.2 I förskola	47
3.1 Före förskola	19	6.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola	50
3.2 I förskola	22		
3.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola	26	7. Barn med risk att utveckla läs- och skrivsvårigheter	53
		7.1 I förskola	53
4. Barn med synskada	29	7.2 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola	55
4.1 Före förskola	29		

1. Barn med rörelsehinder

1.1 Före förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barnhjälpmedelscentral	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Första kontakt			BVC kan identifiera och remittera till Barn- och ungdomsmedicin och BUH. BVC erbjuder Barnhälsovårdens generella basprogram till alla barn 0-6 år. Föräldrastöd individuellt/grupp. Information till BVC från mottagningsbesök läkare Barn och ungdomsmedicin och BUH. Inkommen remiss från annan landstingsverksamhet bedöms utifrån BUH:s uppdrag		
Individuell planering			Kartläggning av behov och upprättande av habiliteringsplan i samverkan med vårdnadshavare.		
Psykosocialt stöd			Vårdnadshavare erbjuds delta i BVC:s föräldragrupper. BUH erbjuder stöd till barn/familj och nätverk		
Hjälpmedel			Förskrivare vid BUH ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och servar personliga hjälpmedel.		

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barnhjälpmedelscentral	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Särskilt stöd i sin utveckling	Kommunen skall bedriva uppsökande verksamhet. Enligt 2a kap. 9 § skollagen.	Kommunens förskoleansvariga bedriver uppsökande verksamhet	Kartläggning av behov och upprättande av habiliteringsplan i samverkan med vårdnadshavare.		
Specialpedagogiska leksaker			BUH ger råd om material och individuell anpassning av leksaker		
Utbildning för vårdnadshavare			Föreläsningar/temadagar till familj/nätverk och fokusdagar med barnet.		
Råd och stöd inför förskoleverksamhet			I samråd med vårdnadshavare informerar BUH aktuell kommun om barnets diagnos och specifika behov.		

1.2 I förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barnhjälpmedelscentral	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i förskola	Förskolechef/rektorer planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	Förskolechef i resp. område planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	BVC kan identifiera och remittera till Barn- och ungdomsmedicin och BUH. BUH informerar mottagande förskola om barnets funktionsnedsättning och behov	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	
Handlingsplan/utvecklingsplan	Förskolechef/rektorer ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	BUH ansvarar för att habiliteringsplan upprättas och samverkar med förskolan för samordning mellan habiliteringsplan och förskolans utvecklingsplan.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Förskolechef/rektorer ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	BUH ger i samverkan med förskolan handledning kring det enskilda barnet	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Alternativ kompletterande kommunikation (AKK)	Rektor/förskolechef ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Förskolechef i resp. område ansvarar utifrån förskolans läroplan att barnet får det stöd barnet behöver.	BUH erbjuder AKK till vårdnadshavare/nätverk.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

		Stödresurser			Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barnhjälpmedelscentral	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Psykosocialt stöd			BUH erbjuder stöd till barn och familj.		
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Förskolechef i resp. område ansvarar för grundutrustning	Förskrivare vid BUH ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp samt ger råd och stöd vid inköp av grundutrustning.. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och servar personliga hjälpmedel.	Rådgivning till personal kring användandet i den pedagogiska situationen.	
Specialpedagogiska läromedel och leksaker	Förskolechef/rektorer ansvarar för inköp.	Förskolechef i resp. område i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp	BUH ger råd om individuell anpassning	Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansv. för och bekostar anpassningar. Förskolechef i resp. område tillsammans med fastighetschef har ansvaret.	BUH ger vid förfrågan förslag på anpassning av lokaler utifrån barnets behov.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd och kompetensutveckling.	
Utredning	Ansvarar för pedagogiskbedömning.	Specialpedagog för förskoleverksamheten tillsammans med arbetslaget i förskolan ansvarar för den pedagogiska bedömningen	Utredning sker inom olika landstingsverksamheter.		

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barnhjälpmedelscentral	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Skolskjuts					
Råd och stöd vid förändring inför skolstart	Förskolechef/rektor planerar i samråd med vårdnadshavare samt för över information om barnets behov till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av förskolechef i samråd med vårdnadshavarna	I samråd med vårdnadshavare informerar BUH mottagande skola och skolhälsovården om barnets funktionsnedsättning och behov. BVC informerar skolhälsovården om barnets funktionsnedsättning.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	

1.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barnhjälpmedelscentral	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i skola/skolbarnsomsorg	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor för planering av verksamheten.	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor för planering av verksamheten.	I samråd med vårdnadshavare informerar BUH mottagande skola om barnets funktionsnedsättning och behov samt deltar i planering	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	
Åtgärdsprogram	Rektor ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	Rektor ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	BUH samverkar med skolan för samordning mellan habiliteringsplan och åtgärdsprogram.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	BUH ger kontinuerligt handledning och vid efterfrågan utbildning till skolpersonal ang. enskilt barn.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Alternativ kompletterande kommunikation (AKK)	Rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	BUH erbjuder AKK till vårdnadshavare och personligt nätverk.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Psykosocialt stöd	Erbjuds av skolhälsovård/elevhälsa.	Skolans elevhälsoteam, erbjuder stöd via främst kurator	BUH erbjuder stöd till vårdnadshavare och barn.		

		Stödresurser			Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barnhjälpmedelscentral	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Rektor vid resp. enhet ansvarar för grundutrustning.	Förskrivare vid BUH ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp samt ger råd och stöd vid inköp av grundutrustning.. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och serverar personliga hjälpmedel.	Rådgivning till personal kring användandet i den pedagogiska situationen.	
Specialpedagogiska läromedel	Rektor ansvarar för inköp.	Rektor ansvarar för inköp i samråd med specialpedagog	BUH ger råd om individuell anpassning	Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar. Rektor och fastighetschef ansvarar.	BUH ger vid förfrågan förslag på anpassning av lokaler utifrån barnets behov..	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd och kompetensutveckling.	
Utredning	Rektor ansvarar för att en allsidig skolrelaterad utredning görs.	Rektor tillsammans med elevhälsan ansvarar för en allsidig utredning	Utredning kan ske inom olika landstingsverksamheter.		
Skolskjuts	Enl. skollag och kommunala regler	Rektor vid resp. enhet tillsammans med skolskjutsansvarig utifrån kommunens skolskjutsreglemente.			

		Stödresurser			Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Barn- och ungdomshabilitering BUI, Barnhjälpmedelscentral	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Råd och stöd vid förändring av skolsituationen*	Rektor och skolhälsovården ansvarar för att information överförs till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer/byte av klass/skola gäller. Planeringen görs av rektor och elevhälsan i samråd med vårdnadshavarna	BUI ger råd och till den enskilde samt informerar om barnets funktionsnedsättning och behov.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	

* klassbyte, skolbyte, in och ut ur gymnasieskolan, förändring av funktionsnedsättningen, ny skada mm

2. Barn med utvecklingsstörning

2.1 Före förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Första kontakt			BVC erbjuder Barnhälsovårdens generella basprogram till alla barn 0-6år Föräldrastöd individuellt/grupp BVC identifierar och remitterar vidare till MHV/BHV/psykolog som gör en basutredning och/eller remitterar till Barn- och ungdomsmedicin, Barn och ungdomshabilitering Inkommen remiss/egen begäran bedöms utifrån BUH:s uppdrag, därefter kontakt med vårdnadshavare.		
Individuell planering			BUH kartlägger behov och upprättar en habiliteringsplan i samverkan med vårdnadshavare. Information till BVC från BUH. och eventuellt Barn- och ungdomsmedicin.		

		Stödresurser			Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Psykosocialt stöd			Vårdnadshavare erbjuds delta i BVC:s föräldragrupper. BUH erbjuder stöd till barn/familj och nätverk delta i.		
Hjälpmedel			Förskrivare vid BUH ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och serverar personliga hjälpmedel.		
Särskilt stöd i sin utveckling	Kommunen skall bedriva uppsökande verksamhet. Enligt 2a kap. 9 § skollagen.	Kommunens förskoleansvariga bedriver uppsökande verksamhet	BUH kartlägger behov och upprättar en habiliteringsplan i samverkan med vårdnadshavare.		
Specialpedagogiska leksaker			BUH ger råd om material och individuellt anpassade leksaker.		
Utbildning för vårdnadshavare			BUH erbjuder föreläsningar, temadagar till familj/nätverk och fokusdagar med barn/familj/nätverk.		
Råd och stöd vid förskoleverksamhet			BUH informerar aktuell kommun om barnets funktionsnedsättning och specifika behov i samråd med vårdnadshavare.		

2.2 I förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Föräldrastödsenheten Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barnhjälpmedelscentral	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i förskola	Förskolechef/rektorer planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	Förskolechef i resp. område planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	BVC erbjuder Barnhälsovårdens generella basprogram till barn 0-6 år. Föräldrastöd individuellt. BVC identifierar och remitterar vidare till MHV/BHV/psykolog som gör en basutredning och/eller remitterar till Barn- och ungdomsmedicin, Barn- och ungdomshabilitering. BUH informerar mottagande förskola om barnets funktionsnedsättning och behov.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	
Handlingsplan/utvecklingsplan	Förskolechef/rektorer ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	BUH ansvarar för att habiliteringsplan upprättas. Samverkar med förskola för samordning mellan habiliteringsplan och förskolans utvecklingsplan.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Förskolechef/rektorer ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	BUH ger i samverkan med förskolan handledning kring det enskilda barnet.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

		Stödresurser			Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Alternativ kompletterande kommunikation (AKK)	Förskolechef/rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Förskolechef i resp. område ansvarar utifrån förskolans läroplan att barnet får det stöd barnet behöver.	BUH erbjuder AKK till vårdnadshavare och personligt nätverk.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Psykosocialt stöd			BUH erbjuder stöd till barn/familj och nätverk.		
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Förskolechef i resp. område ansvarar för grundutrustning	Förskrivare vid BUH ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp samt ger råd och stöd vid inköp av grundutrustning.. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och serverar personliga hjälpmedel.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd.	
Specialpedagogiska läromedel och leksaker	Förskolechef/rektor ansvarar för inköp.	Förskolechef i resp. område i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp	BUH ger råd om individuell anpassning.	Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansv. för och bekostar anpassningar. Förskolechef i resp. område tillsammans med fastighetschef har ansvaret.	BUH ger vid förfrågan förslag på anpassning av lokaler utifrån barnets behov.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd och kompetensutveckling.	

		Stödresurser			Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Utredning	Ansvarar för pedagogisk bedömning.	Specialped. för förskoleverks. tills. med arbetslaget i förskolan ansvarar för den pedagogiska bedömningen	Utredning kan ske inom flera olika landstingsverksamheter.	I de fall där funktionsnedsättningen även påverkat syn-, hörsel-, dövblind, eller tal- och språkområdet kan utredning erbjudas vid ett resurscenter.	
Skolskjuts					
Råd och stöd vid förändring inför skolstart	Förskolechef/rektorer planerar i samråd med vårdnadshavare samt för över information om barnets behov till mottagande verksamhet/er. Information om särskola erbjuds.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av förskolechef i resp. område i samråd med vårdnadshavarna	BVC informerar skolhälsovården om barnets funktionsnedsättning. BUH informerar mottagande skola och skolhälsovård om barnets funktionsnedsättning och behov i samråd med vårdnadshavare.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	

2.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barnhjälpmedelscentral	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i skola/skolbarnsomsorg	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor för planering av verksamheten. Information om rätten till särskola erbjuds.	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor för planering av verksamheten. Information om rätten till särskola erbjuds	BUH informerar mottagande skola om barnets funktionsnedsättning och behov samt deltar i planering.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal. Erbjuder utbildning som motsvarar särskolan på nationell specialskola vid utvecklingsstörning i kombination med syn- eller hörselnedsättning.	
Beslut om mottagande i särskolan	Styrelsen för särskolan fattar beslut utifrån underlag och framställan från vårdnadshavare.	Särskoleansvarig beslutar på delegation från kommunstyrelsen	BUH bistår vårdnadshavare om behov finns.		
Åtgärdsprogram	Rektor ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	BUH samverkar med skolan för samordning av habiliteringsplan och åtgärdsprogram.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov	BUH ger kontinuerlig handledning och kan på begäran utbilda skolpersonal rörande enskilt barn.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

		Stödresurser			Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Alternativ kompletterande kommunikation (AKK)	Rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Rektor vid resp. enhet ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	BUH erbjuder AKK till vårdnadshavare och personligt nätverk.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Psykosocialt stöd	Erbjuds av skolhälsovård/elevhälsa.	Skolans elevhälsoteam erbjuder stöd via främst kurator	BUH erbjuder stöd till barn och vårdnadshavare.		
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Rektor vid resp. enhet ansvarar för grundutrustning.	Förskrivare vid BUH ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivas och följs upp samt ger råd och stöd vid inköp av grundutrustning.. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och serverar personliga hjälpmedel.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd.	
Specialpedagogiska läromedel	Rektor ansvarar för inköp.	Rektor vid resp. enhet i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp.	BUH ger råd om individuell anpassning	Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar. Rektor vid resp. enhet tills. med fastighetschef har ansvaret.	BUH ger vid förfrågan förslag på anpassning av lokaler utifrån barnets behov.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd och kompetensutveckling.	
		Stödresurser			Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Barn- och ungdomshabilitering BUH	Specialpedagogiska skolmyndigheten	

Utredning	Rektor ansvarar för att en allsidig skolrelaterad utredning görs som kan ligga till grund för mottagande i särskola.	Rektor vid resp. enhet tills. med skolans elevhälsoteam ansvarar för att en allsidig utredning görs som kan ligga till grund för mottagande i särskola		I de fall där funktionsnedsättningen även påverkat syn-, hörsel-, dövblind, eller tal- och språkområdet kan utredning erbjudas vid ett resurscenter.	
Råd och stöd vid förändring av skolsituationen*	Rektor och skolhälsovård ansvarar för att information överförs till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av rektor vid resp. enhet och skolans elevhälsoteam i samråd med vårdnadshavarna	BUH ger råd/stöd till vårdnadshavare samt informerar om barnets funktionsnedsättning och behov.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	

* klassbyte, skolbyte, in och ut ur gymnasieskolan, förändring av funktionsnedsättningen, ny skada

3. Barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

3.1 Före förskola

– Inom kommun och landsting pågår ett utvecklingsarbete.

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Föräldrastödsenheten, Barn- och ungdomspsykiatri BUP, Barn- och ungdoms- habilitering BUH	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Första kontakt			BVC erbjuder barnhälsovårdens generella basprogram till alla barn 0-6 år Föräldrastöd individuellt/grupp BVC gör utvecklingsbedömning, identifierar och ger råd och stöd, motiverar till utredning. BVC remitterar till MHV/BHV/psykolog för basutredning och/eller remitterar till Barn och ungdomsmedicin samt till BUH. BUP gör neuropsykiatrisk utredning utifrån remiss.		
Individuell planering			BUP/BUH ger råd och stöd samt information om funktionsnedsättningen och behov till vårdnadshavare och förskola. Gör individuell plan tillsammans med övriga samverkanspartners.		

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Föräldrastödsenheten, Barn- och ungdomspsykiatri BUP, Barn- och ungdomshabilitering BUH	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Psykosocialt stöd			Vårdnadshavare erbjuds delta i BVC:s föräldragrupper. Föräldrastödsenheten erbjuder stöd till familjer med svårhanterliga barn 0-10 år BUP/BUH erbjuder stöd utifrån behov till familjen och andra anhöriga.		
Hjälpmedel			Förskrivare vid BUP/BUH ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp samt ger råd och stöd vid inköp av grundutrustning.. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och serverar personliga hjälpmedel.		
Särskilt stöd i sin utveckling	Kommunen skall bedriva uppsökande verksamhet. Enligt 2a kap. 9 § skollagen.	Kommunens förskoleansvariga bedriver uppsökande verksamhet	BUP/BUH erbjuder konsultation/handledning för samverkanspartners.		

		Stödresurser			Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Föräldrastödsenheten, Barn- och ungdomspsykiatri BUP, Barn- och ungdomshabilitering BUH	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Specialpedagogiska leksaker			BUP/BUH ger råd om individuell anpassning.		
Utbildning för vårdnadshavare			BUP/BUH erbjuder utbildning om funktionsnedsättningen till vårdnadshavare/nätverk.		
Råd och stöd inför förskoleverksamhet			BUP/BUH informerar om barnets funktionsnedsättning och behov enligt i med vårdnadshavare.		

3.2 I förskola

– Inom kommun och landsting pågår ett utvecklingsarbete

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Föräldrastödsenheten, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barn- och ungdomspsykiatri BUP	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i förskola	Förskolechef/rektor planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	Förskolechef i resp. område planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	BVC erbjuder Barnhälsovårdens generella basprogram till alla barn 0-6 år. Föräldrastöd individuellt/grupp. BVC gör utvecklingsbedömning, identifierar och ger råd och stöd, motiverar till utredning. Remitterar till MHV/BHV/psykolog för basutredning och/eller remitterar till barnläkare, Barn- och ungdomsmedicin. BUH/BUP informerar om barnets funktionsnedsättning och specifika behov i samråd med vårdnadshavare. BUH/BUP erbjuder gruppverksamhet.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Föräldrastödsenheten, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barn- och ungdomspsykiatri BUP	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Handlingsplan/ utvecklingsplan	Förskolechef/rektor ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	BUH/BUP deltar efter överenskommelse för samordningsplanering kring gemensamma mål.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Pedagogik/förhållningssätt/ organisation	Förskolechef/rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Föräldrastödsenheten erbjuder stöd till familjer med svårhanterliga barn 0-10 år. BUH/BUP erbjuder konsultation/handledning till samverkanspartners kring förhållningssätt. BUH/BUP erbjuder gruppverksamhet BUH erbjuder tidiga intensiva nätverksbaserade insatser för små barn med autismliknande tillstånd.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Alternativ kompletterande kommunikation (AKK)	Förskolechef/Rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Förskolechef i resp. område ansvarar utifrån förskolans läroplan att barnet får det stöd barnet behöver.		Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Föräldrastödsenheten, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barn- och ungdomspsykiatri BUP	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Psykosocialt stöd			BUH/BUP erbjuder stöd utifrån behov till familjen och andra anhöriga.		
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Förskolechef i resp. område ansvarar för grundutrustning.	Förskrivare vid BUP/BUH ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp samt ger råd och stöd vid inköp av grundutrustning.. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och serverar personliga hjälpmedel.		
Specialpedagogiska läromedel och leksaker	Förskolechef/rektor ansvarar för inköp.	Förskolechef i resp. område i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp.	BUP/BUH ger råd om individuell anpassning.	Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning. Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Föräldrastödsenheten, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barn- och ungdomspsykiatri BUP	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar Förskolechef i resp. område tillsammans med fastighetschef har ansvaret.	BUH ger vid förfrågan förslag på anpassning av lokaler utifrån barnets behov.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Utredning	Ansvarar för pedagogiskbedömning.	Specialpedagog för förskoleverksamheten tillsammans med arbetslaget i förskolan ansvarar för den pedagogiska bedömningen.	Neuropsykiatriska utredningar görs på BUP utifrån remiss	I de fall där funktionsnedsättningen även påverkat syn-, hörsel-, dövblind, eller tal- och språkområdet kan utredning erbjudas vid ett resurscenter.	
Skolskjuts					
Råd och stöd vid förändring inför skolstart	Förskolechef/rektor planerar i samråd med vårdnadshavare samt för över information om barnets behov till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av förskolechef i samråd med vårdnadshavarna	BUP/BUH informerar om barnets funktionsnedsättning och specifika behov i samråd med vårdnadshavare. BVC informerar skolhälsovården om barnets funktionsnedsättning.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal	

3.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola

– Inom kommun och landsting pågår ett utvecklingsarbete

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Föräldrastödsenheten, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barn- och ungdomspsykiatri BUP	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i skola/skolbarnsomsorg	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor för planering av verksamheten.	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor vid resp. enhet för planering av verksamheten.	BUP/BUH informerar om barnets funktionsnedsättning och specifika behov i samråd med vårdnadshavare. BUH/BUP erbjuder gruppverksamhet.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	
Åtgärdsprogram	Rektor ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	BUP/BUH deltar efter överenskommelse för samordning kring gemensamma mål.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling .	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Föräldrastödsenheten erbjuder stöd till familjer med svårhanterliga barn 0-10 år BUP/BUH erbjuder konsultation/handledning till samverkanspartners kring förhållningssätt utifrån barnets behov efter i samråd med vårdnadshavare. BUH/BUP erbjuder gruppverksamhet.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Föräldrastödsenheten, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barn- och ungdomspsykiatri BUP	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Alternativ kompletterande kommunikation (AKK)	Rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Rektor vid resp. enhet ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.		Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Psykosocialt stöd	Erbjuds av skolhälsovård/elevhälsa.	Skolans elevhälsoteam, erbjuder stöd via främst kurator	BUP/BUH erbjuder stöd utifrån behov till familjen och andra anhöriga.		
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Rektor vid resp. enhet ansvarar för grundutrustning.	Förskrivare vid BUP/BUH ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp samt ger råd och stöd vid inköp av grundutrustning. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och serverar personliga hjälpmedel.		
Specialpedagogiska läromedel	Rektor ansvarar för inköp.	Rektor vid resp. enhet i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp.	BUP/BUH ger råd om individuell anpassning.	Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Föräldrastödsenheten, Barn- och ungdomshabilitering BUH, Barn- och ungdomspsykiatri BUP	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar. Rektor vid resp. enhet tillsammans med fastighetschef har ansvaret.	BUH ger vid förfrågan förslag på anpassning av lokaler utifrån barnets behov.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Utredning	Rektor ansvarar för att en allsidig skolrelaterad utredning görs.	Rektor vid resp. enhet tills. med skolans elevhälsoteam ansvarar för att en allsidig utredning görs	Neuropsykiatriska utredningar görs på BUP utifrån remiss.	I de fall där funktionsnedsättningen även påverkat syn-, hörsel-, dövblind, eller tal- och språkområdet kan utredning erbjudas vid ett resurscenter.	
Skolskjuts	Enl. skollag och kommunala regler	Rektor vid resp. enhet tillsammans med skolskjutsansvarig utifrån kommunens skolskjutsreglemente			
Råd och stöd vid förändring av skolsituationen*	Rektor och skolhälsovård ansvarar för att information överförs till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av rektor vid resp. enhet tills. med skolans elevhälsoteam i samråd med vårdnadshavarna	Informerar om barnets funktionsnedsättning och specifika behov i samråd med vårdnadshavare.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	

* klassbyte, skolbyte, in och ut ur gymnasieskolan, förändring av funktionsnedsättningen, ny skada

4. Barn med synskada

4.1 Före förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Syncentralen	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Första kontakt			<p>BVC erbjuder Barnhälsovårdens generella basprogram för barn 0-6 år. Föräldrastöd individuellt/grupp BVC identifierar och remitterar till ögonklinik (ögonläkare).</p> <p>Syncentralen mottar remiss från ögonläkare. Syncentralen kartlägger och informerar vid första besöket.</p>	<p>Informerar i intresseorganisationernas tidskrifter om möjligheter till föräldrautbildning. Tillhandahåller informationsblad om SPSM på BVC och syncentraler.</p>	
Individuell planering			<p>Syncentralen upprättar en habiliteringsplan om vårdnadshavare så önskar.</p>	<p>Föräldrautbildning vid Resurscenter syn, Örebro och Stockholm.</p>	
Psykosocialt stöd			<p>Vårdnadshavare erbjuds delta i BVC: s föräldragrupper. Syncentralen erbjuder vårdnadshavare stöd.</p>	<p>Föräldrautbildning vid Resurscenter syn, Örebro och Stockholm.</p>	
Hjälpmedel			<p>Syncentralen ansvarar för ordination, utbildning och uppföljning</p>		

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Syncentralen	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Särskilt stöd i sin utveckling	Kommunen skall bedriva uppsökande verksamhet. Enligt 2a kap. 9 § skollagen.	Kommunens förskoleansvariga bedriver uppsökande verksamhet	Syncentralen erbjuder handledning till vårdnadshavare.	Föräldrautbildning vid Resurscenter syn, Örebro och Stockholm.	
Specialpedagogiska leksaker			Syncentralen Informerar vårdnadshavare ang. synstimulerande leksaker	Föräldrautbildning vid Resurscenter syn, Örebro och Stockholm.	
Utbildning för vårdnadshavare			Syncentralen erbjuder handledning fortlöpande	Föräldrautbildning vid Resurscenter syn, Örebro och Stockholm.	
Råd och stöd inför förskoleverksamhet			Syncentralen Informerar i samverkan med vårdnadshavare om barnets behov, synskada samt dess konsekvenser.	Råd och stöd från regionen och Resurscenter syn.	

4.2 I förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Syncentralen	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i förskola	Förskolechef/rektor planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	Förskolechef i resp. område planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	BVC erbjuder Barnhälsovårdens generella basprogram för barn 0-6 år. Föräldrastöd individuellt/grupp BVC identifierar och remitterar till ögonklinik (ögonläkare) samt får remissvar från ögonklinik. Syncentralen Informerar i samverkan med vårdnadshavare om barnets behov, synskada samt dess konsekvenser	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans ledning och berörd personal.	
Handlingsplan/utvecklingsplan	Förskolechef/rektor ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Syncentralen medverkar vid behov vid upprättande av handlingsplan/utvecklingsplan. Information till BVC från respektive klinik.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Syncentralen	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Förskolechef/rektorer ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Syncentralen ger handledning, utbildning samt råd och stöd till det enskilda barnet samt dess nätverk. Informerar om synskadan samt dess konsekvenser.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Punktskrift	Rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Förskolechef i resp. område ansvarar utifrån förskolans läroplan att barnet får det stöd barnet behöver.	Syncentralen ger råd och stöd till vårdnadshavare kring förberedande punktinläring	RC syn erbjuder vårdnadshavare kurser vid tre olika tillfällen under barnets förskoleålder. Pedagoger erbjuds kurser vid två tillfällen.	
Psykosocialt stöd			Syncentralen erbjuder vårdnadshavare stöd.	Erbjuder råd och stöd. Föräldrautbildning vid Resurscenter syn, Örebro och Stockholm.	
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Förskolechef i resp. område ansvarar för grundutrustning.	Syncentralen ansvarar för ordination, utbildning och uppföljning av personliga hjälpmedel.		
Specialpedagogiska läromedel och leksaker	Förskolechef/rektorer ansvarar för inköp.	Förskolechef i resp. område i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp	Syncentralen informerar vårdnadshavare ang. synstimulerande leksaker.	Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning. Erhåller föräldrautbildning vid Resurscenter syn, Örebro och Stockholm.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Syncentralen	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar Förskolechef i resp. område tillsammans med fastighetschef har ansvaret.	Syncentralen Informerar om behov och ger förslag på anpassningar.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd och kompetensutveckling samt föräldrautbildning vid Resurscenter syn, Örebro och Stockholm.	
Utredning	Ansvarar för pedagogisk-bedömning.	Specialpedagog för förskoleverksamheten tillsammans med arbetslaget i förskolan ansvarar för den pedagogiska bedömningen.	Syncentralen gör synbedömning som komplement till ögonläkares medicinska undersökningar.	Resurscenter syn och resurscenter döv/blind erbjuder fördjupad specialpedagogisk utredning; kartläggning, bedömning, konsekvenser och strategier, samt uppföljning.	
Skolskjuts					
Råd och stöd vid förändring inför skolstart	Förskolechef/rektor planerar i samråd med vårdnadshavare samt för över information om barnets behov till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av förskolechef i resp. område i samråd med vårdnadshavarna	Syncentralen Informerar i samverkan med vårdnadshavare om barnets behov, synskada samt dess konsekvenser. BVC informerar skolhälsovården om barnets synskada.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal. Erbjuder obligatorisk skolgång vid Ekeskolan (nationell specialskola för elever med synskada och ytterligare funktionsnedsättning).	

4.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Syncentralen	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i skola/skolbarnsomsorg	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor för planering av verksamheten.	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor vid resp. enhet för planering av verksamheten.	Information i samverkan med vårdnadshavare om barnets behov, synskada samt dess konsekvenser.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	
Åtgärdsprogram	Rektor ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	Medverkar vid behov.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling .	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Ger handledning, utbildning samt råd och stöd till det enskilda barnet samt dess nätverk. Informerar om synskadan samt dess konsekvenser.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Punktskrift	Rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Rektor vid resp. enhet ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Råd och stöd till vårdnadshavare kring förberedande/fortsatt punktskriftsinläring	Under året i F-klass erbjuds personal 1 v. kurs på RC med uppföljning i hemskolan. Skolår 1 till och med gymnasiet erbjuds årligen kurs i punktskrift vid RC syn.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Syncentralen	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Psykosocialt stöd	Erbjuds av skolhälsovård/elevhälsa.	Skolans elevhälsoteam, erbjuder stöd via främst kurator	Vårdnadshavare erbjuder stöd. I vissa fall även barnet/ungdomen.	Resurscenter syn och resurscenter döv/blind erbjuder fördjupad specialpedagogisk utredning; kartläggning, bedömning, konsekvenser och strategier, samt uppföljning. Verksamheten inom RC dövblind, RC syn och Ekeskolan bygger på tvärvetenskapligt arbetssätt med fyra kompetenser.	
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunen ansvar. Rektor vid resp. enhet ansvarar för grundutrustning.	Ansvarar för ordination, utbildning och uppföljning av personliga hjälpmedel.	Resurscenter syn och resurscenter döv/blind erbjuder fördjupad specialpedagogisk utredning; kartläggning, bedömning, konsekvenser och strategier, samt uppföljning.	
Specialpedagogiska läromedel	Rektor ansvarar för inköp.	Rektor vid resp. enhet i samråd med specialpedagog svarar för inköp.		Resurscenter syn och resurscenter döv/blind erbjuder fördjupad specialpedagogisk utredning; kartläggning, bedömning, konsekvenser och strategier, samt uppföljning. Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Syncentralen	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar. Rektor vid resp. enhet tillsammans med fastighetschef har ansvaret.	Informerar om behov samt ger förslag på anpassningar.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd och kompetensutveckling. Resurscenter syn och resurscenter döv/blind erbjuder fördjupad specialpedagogisk utredning; kartläggning, bedömning, konsekvenser och strategier, samt uppföljning.	
Utredning	Rektor ansvarar för att en allsidig skolrelaterad utredning görs.	Rektor vid resp. enhet tills. med skolans elevhälsoteam ansvarar för att en allsidig utredning görs.	Gör synbedömning som komplement till ögonläkares medicinska undersökningar	Resurscenter syn och resurscenter döv/blind erbjuder fördjupad specialpedagogisk utredning; kartläggning, bedömning, konsekvenser och strategier, samt uppföljning.	
Skolskjuts	Enl. skollag och kommunala regler	Rektor vid resp. enhet tillsammans med skolskjutsansvarig utifrån kommunens skolskjutsreglemente		Administrerar upphandling/samordning av skolskjuts för elev vid Ekeskolan.	
Råd och stöd vid förändring av skolsituationen*	Rektor och skolhälsovård ansvarar för att information överförs till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av rektor vid resp. enhet och skolans elevhälsoteam i samråd med vårdnadshavarna	Information i samråd med vårdnadshavare om barnets behov, synskada samt dess konsekvenser.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	

* klassbyte, skolbyte, in och ut ur gymnasieskolan, förändring av funktionsnedsättningen, ny skada mm

5. Barn med hörselskada

5.1 Före förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Hörselvården Barn och ungdom	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Första kontakt			BVC erbjuder Barnhälsovårdens generella basprogram till alla barn 0-6 år. Föräldrastöd individuellt/grupp. Alla barn erbjuds delta i hörselscreening. Hörselvården Barn och ungdom mottar remiss från Kvinnosjukvården (BB), BVC, skolsköterska, VC eller egen remiss. Hörselvården Barn och ungdom utreder och diagnostiserar.		
Individuell planering			Information till BVC från respektive klinik. Hörselvården Barn och ungdom upprättar en habiliteringsplan om vårdnadshavare önskar		
Psykosocialt stöd			Vårdnadshavare erbjuds delta i BVC:s föräldragrupper. Hörselvården Barn och ungdom erbjuder kurativt stöd till vårdnadshavare.		

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Hörselvården Barn och ungdom	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Hjälpmedel			Hörselvården Barn och ungdom utreder, förskriver, instruerar och följer upp hörseltekniska hjälpmedel.		
Särskilt stöd i sin utveckling	Kommunen skall bedriva uppsökande verksamhet. Enligt 2a kap. 9 § skollagen.	Kommunens förskoleansvariga bedriver uppsökande verksamhet	Hörselvården Barn och ungdom ger handledning till vårdnadshavare.		
Specialpedagogiska leksaker					
Utbildning för vårdnadshavare			Hörselvården Barn och ungdom erbjuder utbildning i grupp/individuellt utifrån graden av hörselskada samt barnets ålder. Teckenspråk (TSP) utbildning ges till vårdnadshavare och anhöriga utifrån graden av hörselskada.		
Råd och stöd inför förskoleverksamhet			Hörselvården Barn och ungdom informerar om barnets hörselskada och behov av stöd i samråd med vårdnadshavare.		

5.2 I förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Hörselvården Barn och ungdom	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i förskola	Förskolechef/rektor planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	Förskolechef i resp. område planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	BVC erbjuder Barnhälsovårdens generella basprogram för barn 0-6 år. BVC identifierar och remitterar till ÖNH-klinik eller Hörselvården Barn och ungdom. Föräldrastöd individuellt. Hörselvården Barn och ungdom Informerar på uppdrag av vårdnadshavare om barnets hörselskada och dess konsekvenser.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans ledning och berörd personal.	
Handlingsplan/utvecklingsplan	Förskolechef/rektor ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Då vårdnadshavare önskar insatser från Hörselvården Barn och ungdom upprättas habiliteringsplan.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Förskolechef/rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Hörselvården Barn och ungdom ger utbildning till vårdnadshavare utifrån det enskilda barnets hörselskada. Utifrån hörselskadan och behov erbjuds barnen utbildning i grupp.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Hörselvården Barn och ungdom	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Teckenspråk (TSP)	Förskolechef/rektorer ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Förskolechef i resp. område ansvarar utifrån förskolans läroplan att barnet får det stöd barnet behöver.	Hörselvården Barn och ungdom introducerar TSP till vårdnadshavare/barn/anhöriga. Erbjuder grundkurs i TSP inför TUFF.	Vårdnadshavare erbjuds föräldrautbildning och teckenspråksutbildning (TUFF).	
Psykosocialt stöd			Hörselvården Barn och ungdom erbjuder kurativt stöd till vårdnadshavare. Hörselvården Barn och ungdom ger förskolan råd om hur och var de kan utbilda förskolepersonalen i TSP.		
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunen ansvarar. Förskolechef i resp. område ansvarar för grundutrustning.	Hörselvården Barn och ungdom ansvarar för ordination och uppföljning av personliga hjälpmedel.		
Specialpedagogiska läromedel och leksaker	Förskolechef/rektorer ansvarar för inköp.	Förskolechef i resp. område ansvarar för inköp efter samråd med specialpedagog		Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar. Förskolechef i resp. område tillsammans med fastighetschef har ansvaret.	Hörselvården Barn och ungdom ser över ljudmiljön och gör akustikmätning. Ger förslag på anpassning av lokalerna och gruppstorlek.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Hörselvården Barn och ungdom	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Utredning	Ansvarar för pedagogiskbedömning.	Specialpedagog för förskoleverksamheten tillsammans med arbetslaget i förskolan ansvarar för den pedagogiska bedömningen.	Hörselvården Barn och ungdom utreder och diagnostiserar hörselskadan.	Resurscenter döv/hörsel (kombinerat med utvecklingsstörning) och Resurscenter dövblind erbjuder fördjupat specialpedagogiskt stöd, pedagogisk utredning och uppföljning.	
Skolskjuts			På uppdrag av vårdnadshavare informerar Hörselvården Barn och ungdom kommunen om vikten av delta i Hörselvården Barn och ungdoms förskolegrupp.		
Råd och stöd vid förändring inför skolstart	Förskolechef/rektor planerar i samråd med vårdnadshavare samt för över information om barnets behov till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av förskolechef i resp. område i samråd med vårdnadshavarna	På uppdrag av vårdnadshavare informerar Hörselvården Barn och ungdom om barnets hörselskada och dess konsekvenser. BVC informerar skolhälsovården om barnets hörselskada.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal	

5.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Hörselvården Barn och ungdom	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i skola/skolbarnsomsorg	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor för planering av verksamheten.	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor vid resp. enhet för planering av verksamheten.	På uppdrag av vårdnadshavare informerar Hörselvården Barn och ungdom om barnets hörselskada och dess konsekvenser.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal i hemkommunen. Erbjuder utbildning som motsvarar grundskolan på Birgittaskolan (regional specialskola).	
Åtgärdsprogram	Rektor ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	Deltar på vårdnadshavare/barnets uppdrag vid elevvårdsmöten.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Erbjuder utbildning till vårdnadshavare utifrån barnets hörselskada.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Hörselvården Barn och ungdom	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Teckenspråk (TSP)	Rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Rektor vid resp. enhet ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Erbjuder vid behov introduktion i TSP till vårdnadshavare/elev. Erbjuder grundkurs i TSP inför TUFF.	Birgittaskolan erbjuder teckenspråksutbildning till hörande syskon samt barn till döva vårdnadshavare. Vårdnadshavare erbjuds föräldrautbildning och teckenspråksutbildning (TUFF).	
Psykosocialt stöd	Erbjuds av skolhälsovård/elevhälsa.	Skolans elevhälsoteam, erbjuder stöd via främst kurator	Erbjuder kurativt stöd till vårdnadshavare/barn.	Birgittaskolan har ett elevhälsoteam.	
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Rektor vid resp. enhet ansvarar för grundutrustning.	Ansvarar för ordination och uppföljning av personliga hjälpmedel.	Vid skolplacering på Birgittaskolan tillhandahålls grundutrustning att disponera under skoltiden.	
Specialpedagogiska läromedel	Rektor ansvarar för inköp.	Rektor vid resp. enhet i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp.		Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar. Rektor vid resp. enhet tillsammans med fastighetschef har ansvaret.	Ser över ljudmiljön och gör akustikmätning. Ger förslag på anpassning av lokalerna och gruppstorlek.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Hörselvården Barn och ungdom	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Utredning	Rektor ansvarar för att en allsidig skolrelaterad utredning görs.	Rektor vid resp. enhet tills. med skolans elevhälsoteam ansvarar för att en allsidig utredning görs.	Utredning och diagnostiserar hörselskadan.	Resurscenter döv/hörsel (kombinerat med utvecklingsstörning) och Resurscenter dövblind erbjuder fördjupat specialpedagogiskt stöd, pedagogisk utredning och uppföljning.	
Skolskjuts	Enligt skollag och kommunala regler	Rektor vid resp. enhet tillsammans med skolskjutsansvarig utifrån kommunens skolskjutsreglemente		Regional skola administrerar upphandling/samordning av skolskjuts	
Råd och stöd vid förändring av skolsituationen*	Rektor och skolhälsovård ansvarar för att information överförs till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av rektor vid resp. enhet tills. med skolans elevhälsoteam i samråd med vårdnadshavarna	Informerar på uppdrag av vårdnadshavare om barnets hörselskada och dess konsekvenser. Informerar utifrån behov vårdnadshavare/elev om specialskola samt riksgymnasiet för döva och hörselskadade.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal i hemkommunen.	

- klassbyte, skolbyte, in och ut ur gymnasieskolan, förändring av funktionsnedsättningen, ny skada

6. Barn med tal- språk- och kommunikationsnedsättning

6.1 Före förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Föräldrastödsenheten Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Första kontakt			BVC erbjuder Barnhälsovårdens generella basprogram för barn 0-6 år Föräldrastöd individuellt/grupp. BVC identifierar och remitterar till logoped och eventuellt till MHV- BHV psykolog. Logopedenheten bekräftar mottagen remiss skriftligt. Barnet kallas till undersökning hos logoped.		
Individuell planering			Logoped lämnar information om tal- språk- kommunikations nedsättningen samt ger råd och stöd till vårdnadshavare. I förekommande fall behandling.		
Psykosocialt stöd			Remiss till MHV/BHV- psykolog vid behov. Remiss till föräldrastödsenhet vid behov.		

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Föräldrastödsenheten Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Hjälpmedel			Förskrivare ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och servar personliga hjälpmedel.		
Särskilt stöd i sin utveckling	Kommunen skall bedriva uppsökande verksamhet. Enligt 2a kap. 9 § skollagen.	Kommunens förskoleansvariga bedriver uppsökande verksamhet	Se individuell planering.		
Specialpedagogiska leksaker					
Utbildning för vårdnadshavare			Logoped ger information och råd till vårdnadshavare.		
Råd och stöd inför förskoleverksamhet			Informerar om barnets tal/språk/kommunikationsnedsättning och behov i samråd med vårdnadshavare.		

6.2 I förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i förskola	Förskolechef/rektor planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	Förskolechef i resp. område planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information	BVC erbjuder barnhälsovårdens generella basprogram 0-6 år. BVC identifierar och remitterar till logoped och/eller till MHV/BHV/psykolog och/eller barnläkare barn- och ungdomsmedicin och/eller Barn- och ungdomspsykiatri BUP (NP). Föräldrastöd individuellt. Logoped informerar specialpedagog/förskolepersonal om barnets tal- språk- och kommunikations- nedsättning och behov enligt vårdnadshavares önskemål.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans ledning och berörd personal.	
Handlingsplan/ utvecklingsplan	Förskolechef/rektor ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Information från logopeden kan finnas med i utformningen av Individuell utvecklingsplan (IUP) på skola.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Logopedheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Förskolechef/rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Ger information om tal/språk/kommunikations nedsättning och förhållningssätt till specialpedagog/förskolepersonal om vårdnadshavare önskar detta. I förekommande fall behandling.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Alternativ kompletterande kommunikation (AKK)	Förskolechef/rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Förskolechef i resp. område ansvarar utifrån förskolans läroplan att barnet får det stöd barnet behöver.	Vid behov "Tecken till tal" för att stödja språkutvecklingen.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Psykosocialt stöd					
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Förskolechef i resp. område ansvarar för grundutrustning.	Förskrivare ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp samt ger råd och stöd vid inköp av grundutrustning.. Barnhjälpmedelscentralen tillhandahåller och serverar personliga hjälpmedel.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	BVC, Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Specialpedagogiska läromedel och leksaker	Förskolechef/rektor ansvarar för inköp.	Förskolechef i resp. område i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp.		Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar. Förskolechef i resp.område tillsammans med fastighetschef har ansvaret.		Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Utredning	Ansvarar för pedagogisk bedömning.	Specialpedagog för förskoleverksamheten tillsammans med arbetslaget i förskolan ansvarar för den pedagogiska bedömningen.	Tal/språk/kommunikationsunder sökning samt remiss till kompletterande utredning vid behov.	Resurscenter tal och språk erbjuder specialpedagogisk utredning samt konsultation.	
Skolskjuts					
Råd och stöd vid förändring inför skolstart	Förskolechef/rektor planerar i samråd med vårdnadshavare samt för över information om barnets behov till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av förskolechef i resp. område i samråd med vårdnadshavarna	Logoped informerar specialpedagog/skolpersonal om barnets nedsättning och behov i samråd med vårdnadshavare. BVC informerar skolhälsovården om barnets funktionsnedsättning.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal	

6.3 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i skola/skolbarnsomsorg	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor för planering av verksamheten.	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor vid resp. enhet för planering av verksamheten.	Logoped informerar specialpedagog/förskolepersonal om barnets nedsättning och behov i samråd med vårdnadshavare.	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal. Erbjuder obligatorisk skolgång vid Hällsboskolan (nationell specialskola) kan erbjudas elever med grav språkstörning.	
Åtgärdsprogram	Rektor ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.		Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.		Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Alternativ kompletterande kommunikation (AKK)	Rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Rektor vid resp. enhet ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.		Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Psykosocialt stöd	Erbjuds av skolhälsovård /elevhälsa.	Skolans elevhälsoteam, erbjuder stöd via främst kurator		MHV- och BHV erbjuder psykolog vid behov.	
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Rektor vid resp. enhet ansvarar för grundutrustning.	Förskrivare ansvarar för att personligt hjälpmedel provas ut, förskrivs och följs upp samt ger råd och stöd vid inköp av grundutrustning.. Barnhjälpmedelscentra len tillhandahåller och servar personliga hjälpmedel.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning om den pedagogiska miljön.	
Specialpedagogiska läromedel	Rektor ansvarar för inköp.	Rektor vid resp. enhet i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp.		Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar. Rektor vid resp. enhet tillsammans med fastighetschef har ansvaret.		Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Utredning	Rektor ansvarar för att en allsidig skolrelaterad utredning görs.	Rektor vid resp. enhet tillsammans med skolans elevhälsoteam ansvarar för att en allsidig utredning görs.	Vid behov remiss till Logopedenheten för utredning.	Resurscenter tal och språk erbjuder specialpedagogisk utredning samt konsultation.	

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Skolskjuts	Enl. skollag och kommunala regler	Rektor vid resp. enhet tillsammans med skolskjutsansvarig utifrån kommunens skolskjutsreglemente			
Råd och stöd vid förändring av skolsituationen*	Rektor ansvarar för att information överförs till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av rektor vid resp. enhet i samråd med vårdnadshavarna		Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	

* klassbyte, skolbyte, in och ut ur gymnasieskolan, förändring av funktionsnedsättningen, ny skada mm

7. Barn med risk att utveckla läs- och skrivsvårigheter

7.1 I förskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i förskola	Förskolechef/rektor planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	Förskolechef i resp. område planerar mottagande i samråd med vårdnadshavare samt tar emot information.	Information till personal om barnet går hos logoped och anses i riskzon för att utveckla läs/skrivsvårigheter		
Handlingsplan/utvecklingsplan	Förskolechef/rektor ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att handlingsplan/utvecklingsplan upprättas.	Den logopediska utredningen innehåller information som kan bidra till handlingsplanen.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Förskolechef/rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Förskolechef i resp. område ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån barnets förutsättningar och behov.	Rekommendationer om pedagogik som avser att förebygga/lindra läs/skrivsvårigheter.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Alternativ kompletterande kommunikation (AKK)	Förskolechef/rektor ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.	Förskolechef ansvarar utifrån förskolans läroplan att barnet får det stöd barnet behöver.			
Psykosocialt stöd			Samtal med förälder		

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Förskolechef i resp. område ansvarar för grundutrustning.		Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Specialpedagogiska läromedel och leksaker	Förskolechef/rektor ansvarar för inköp.	Förskolechef i resp. område i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp.		Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar. Förskolechef i resp. område tillsammans med fastighetschef har ansvaret.		Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Utredning	Ansvarar för pedagogisk bedömning.	Specialpedagog för förskoleverksamheten tillsammans med arbetslaget i förskolan ansvarar för den pedagogiska bedömningen.	Utredning efter remiss från t ex BVC, SHV, VC eller förälder		
Skolskjuts					
Råd och stöd vid förändring inför skolstart	Förskolechef/rektor planerar i samråd med vårdnadshavare samt för över information om barnets behov till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer gäller. Planeringen görs av förskolechef i resp. område i samråd med vårdnadshavarna	Vid behov information till personal i samråd med förälder	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	

7.2 I skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Mottagande i skola/skolbarnsomsorg	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor för planering av verksamheten.	Efter dialog med vårdnadshavare ansvarar rektor vid resp. enhet för planering av verksamheten.	Information till personal om barnet går hos logoped och anses i riskzon för att utveckla läs/skrivsvårigheter eller om utredning visat att barnet har svårigheter.		
Åtgärdsprogram	Rektor ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas vid behov.	Den logopediska utredningen innehåller information, som kan bidra till åtgärdsprogrammet.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Pedagogik/förhållningssätt/organisation	Rektor ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Rektor vid resp. enhet ansvarar för att berörd personal har kompetens inom området. Ansvarar för organisatorisk anpassning utifrån elevens förutsättningar och behov.	Rekommendationer om pedagogik som avser att lindra/kompensera läs/skrivsvårigheter.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Tecken som stöd	Rektor ansvarar för att eleven får det stöd som behövs utifrån läroplan och kursplaner	Rektor vid resp. enhet ansvarar utifrån skolans styrdokument att eleven får det stöd eleven behöver.			
Psykosocialt stöd	Erbjuds av skolhälsovård/elevhälsa.	Skolans elevhälsoteam, erbjuder stöd via främst kurator	Vid behov samtal barn & föräldrar		

	Stödresurser				Övrigt
	Kommun	Kommun	Landsting	Stat	
	Värmlands kommuner	Eda	Logopedenheten	Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Hjälpmedel	Kommunen ansvarar för grundutrustning.	Kommunens ansvar. Rektor vid resp. enhet ansvarar för grundutrustning.		Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Specialpedagogiska läromedel	Rektor ansvarar för inköp.	Rektor vid resp. enhet i samråd med specialpedagog ansvarar för inköp..	Utredningen innehåller rekommendationer.	Främjar och informerar om anpassade läromedel. Producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material samt ger specialpedagogisk rådgivning.	
Anpassade lokaler/miljöer	Ansvarar för och bekostar anpassningar.	Kommunen ansvarar för och bekostar anpassningar. Rektor vid resp. enhet tillsammans med fastighetschef har ansvaret.	Utredningen innehåller rekommendationer.	Erbjuder kompletterande specialpedagogisk rådgivning och kompetensutveckling.	
Utredning	Rektor ansvarar för att en allsidig skolrelaterad utredning görs.	Rektor vid resp. enhet tillsammans med skolans elevhälsoteam ansvarar för att en allsidig utredning görs.	På remiss från SHV, VC eller förälder		
Skolskjuts	Enligt skollag och kommunala regler	Rektor vid resp. enhet tillsammans med skolskjutsansvarig utifrån kommunens skolskjutsreglemente.			
Råd och stöd vid förändring av skolsituationen*	Rektor och skolhälsovården ansvarar för att information överförs till mottagande verksamhet/er.	Eda kommuns plan för övergång mellan skolformer/byte av klass/skola gäller. Planeringen görs av rektor vid resp. enhet tillsammans med skolans elevhälsoteam i samråd med vårdnadshavarna.	Vid behov information till personal i samråd med förälder	Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och berörd personal.	

* klassbyte, skolbyte, in och ut ur gymnasieskolan, förändring av funktionsnedsättningen, ny skada mm